

Реєстрація не є обов'язковою процедурою й здійснюється за бажанням автора або власника майнових прав. Однак факт реєстрації може бути використаний на користь автора в ситуаціях, коли має місце спір про встановлення авторства. Реєстрацію авторського права в Україні здійснює Державний департамент інтелектуальної власності. Заявки на реєстрацію авторського права подаються в Українське агентство по авторських і суміжних правах. При поданні в заявці повинні міститися наступні обов'язкові матеріали: - заява на реєстрацію авторського права; - екземпляр твору; - державний збір за подання заявки у встановленому розмірі. Подати заявку на реєстрацію авторського права може автор, його спадкоємець або їхній правонаступник, як фізична, так і юридична особа, як самотійно, так і через довірену особу. В останньому випадку до матеріалів заявки додається довіреність, видана заявником на ведення діловодства. У випадку, якщо авторське право оформляється на особу, що не є автором (на твір, створений у результаті службового завдання), то необхідно надати документ, що підтверджує належність майнових прав цій особі [4].

Література

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
3. Щодо реєстрації авторського права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ndiiv.org.ua/ua/shchodo-rejestratsiji-avtorskykh-prav.html#ixzz3xhqGHJtz>.
4. Процедура реєстрації авторського права на твір [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://knteu.kiev.ua/file/MjA=/aa4eec6fa458e575714085c6698c39cb.pdf/>

УДК 347.412

Білоусов В. М., старший викладач,
Смітюх А. С., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СУБСИДАРНІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИКОНАННЯ

У процесі становлення та утвердження України як правової, демократичної європейської держави, переходу її економіки до розвинених ринкових відносин підвищується роль виконання різного роду зобов'язань, в системі яких важливе місце займають субсидіарні зобов'язання. На законодавчому рівні та в цивільно-правовій доктрині

здійснюється регламентація певних аспектів визначення та виконання зазначеного виду зобов'язань, проте, поряд з цим, існують також і певні спірні положення, неточності, через що залишаються не до кінця врегульованими суспільні відносини, пов'язані із виконанням субсидіарних зобов'язань.

Загалом питання природи субсидіарних зобов'язань та можливості їх віднесення до цивільно-правових зобов'язань із множинністю осіб в літературі розглядається неоднозначно. Так, одні автори визначають субсидіарні зобов'язання як різновид зобов'язань із множинністю осіб [4, с. 28], інші розглядають їх через призму поділу на основні та додаткові, виділяючи при цьому серед зобов'язань із множинністю осіб лише часткові та солідарні [2, с. 265].

У національному цивільному законодавстві збережене класичне трактування видів зобов'язань із множинністю осіб і окремо йдеться про субсидіарну відповідальність як різновид цивільно-правової відповідальності [1], а спеціальні норми, які б регулювали субсидіарні зобов'язання, відсутні. Проте, з положень ст. 619 Цивільного кодексу України можна сформулювати наступну дефініцію субсидіарного зобов'язання: правовідношення, де на стороні боржника є дві особи – основний і додатковий (субсидіарний) боржник, і при якому кредитор буде мати право звернутися із вимогою до субсидіарного боржника у випадку відмови від виконання зобов'язання з боку основного боржника або не отримання від нього відповіді в розумний строк [5, с. 188].

За загальним правилом субсидіарне зобов'язання матиме місце лише тоді, коли в договорі або в законі буде прямо вказано, що особи зобов'язуються субсидіарно (додатково), при цьому перед тим, як пред'явити вимоги особі, яка несе субсидіарну відповідальність, кредитор повинен пред'явити вимогу до основного боржника. Тільки у випадку, якщо основний боржник відмовився задовольнити вимогу кредитора або кредитор не одержав від нього в розумний строк відповіді на пред'явлену вимогу, кредитор може пред'явити вимогу в повному обсязі до особи, яка несе субсидіарну відповідальність [1].

З цього приводу Є. О. Суханов зазначає, що головною особливістю виконання субсидіарних зобов'язань є заборона для кредитора пред'являти вимогу про часткове чи повне виконання зобов'язання відразу до додаткового боржника, мінаючи основного. Очевидно, є підстави стверджувати, що інший порядок пред'явлення вимоги до субсидіарного боржника може визначатися договором, але при цьому не повинна втрачатися основоположна ознака субсидіарності – черговість звернення [5, с. 189].

Законодавством України також встановлено обов'язок субсидіарного боржника повідомити про вимогу кредитора основного боржника, а у разі пред'явлення позову – подати клопотання про залучення до участі у справі основного боржника. У протилежному випадку в основного

боржника виникає право висунути проти регресної вимоги особи, яка несе субсидіарну відповідальність, заперечення, які він мав проти кредитора [1].

Певний елемент субсидіарності можна знайти в положенні, закріпленому в ч. 4 ст. 636 Цивільного кодексу України (договір на користь третьої особи), за яким відмова третьої особи від права, наданого їй на підставі договору, дає можливість стороні, яка уклала договір на користь третьої особи, самотійно скористатися цим правом, якщо інше не впливає із суті договору.

Деякі науковці обґрунтовують думку про те, що субсидіарні зобов'язання мають місце при множинності осіб на стороні боржника, тобто можуть бути пасивними, а субсидіарних кредиторів не буває [3, с. 230]. Інші ж дослідники, серед яких І. А. Покровський, відзначають, що теоретично можна утворити субсидіарну активну множинність, адже можливі такі відносини, при яких одна особа бажає виступити в якості головного кредитора, а інша – додаткового кредитора, право та обов'язок якої буде лише доповненням до права або обов'язку основного кредитора.

Таким чином, питання природи субсидіарних зобов'язань та можливості їх віднесення до цивільно-правових зобов'язань із множинністю осіб є досить дискусійним, а спеціальні норми, які б регулювали основні аспекти виконання даного виду зобов'язань у вітчизняному цивільному законодавстві відсутні. Методом аналізу законодавчих норм все ж можна сформулювати дефініцію субсидіарного зобов'язання яким визнаватиметься правовідношення, де на стороні боржника є дві особи – основний і додатковий боржник, і при якому кредитор буде мати право звернутися із вимогою до субсидіарного боржника у випадку відмови від виконання зобов'язання з боку основного боржника.

Література

1. Цивільний кодекс України: чинне законодавство зі змінами і доповненнями станом на 02.03.2015: (офіц. текст). – К.: Право, 2015. – 440 с.
2. Агарков М. М. Избранные труды по гражданскому праву [в 2-х т.] / М. М. Агарков. – М.: Центр ЮрИнфоР, 2002. – Т. 1. – 490 с.
3. Белов В. А. Сингулярное правопреемство в обязательстве / В. А. Белов. – М.: Центр ЮрИнфоР, 2001. – 265 с.
4. Гражданское право. Часть вторая: [учебн.] / под ред. А. Г. Калпина. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Юристь, 2002. – 542 с.
5. Трут Д. В. Субсидіарні зобов'язання як вид цивільно-правових зобов'язань із множинністю осіб / Д. В. Трут // Університетські наукові записки. – 2012. – № 4(44). – С. 186-192.